

Què?

El desenvolupament sostenible s'ha afegit al llarg dels darrers anys com un principi bàsic més en les polítiques del nostre entorn territorial, integrant-se progressivament en el teixit social i empresarial. Entre els resultats d'aquesta impregnació trobem el desenvolupament de normativa específica per garantir la protecció del medi ambient i de processos productius orientats a un millor aprofitament dels recursos naturals, i la difusió de coneixements i bones pràctiques en relació a l'equilibri entre els tres entorns propis del desenvolupament sostenible: social, econòmic i ambiental.

Les universitats són les institucions que millor poden contribuir a aquesta darrera fita, integrant la sostenibilitat en la seva missió, visió i pla estratègic, i orientant les activitats educatives i de recerca vers un desenvolupament social i econòmic que no contribueixi al deteriorament ambiental ni a l'esgotament dels recursos naturals.

Arreu del món, les universitats han pres consciència del seu impacte en el medi i han incorporat la sostenibilitat com a principi orientador de la seva activitat amb l'objectiu de mitigar-ne els efectes negatius. D'acord amb l'experiència acumulada en un gran nombre d'institucions universitàries, el procés de sostenibilització es concreta en l'elaboració i implantació d'un *pla d'acció ambiental* o *pla de sostenibilitat*. Aquesta eina de planificació i gestió es desenvolupa seguint diferents models, però comparteix trets comuns com ara:

- **Inclusió dels principis de la sostenibilitat a la política institucional**, ja sigui integrant-los en la normativa de referència (estatuts, reglaments, etc.), adherint-se a documents de compromís per la sostenibilitat sectorials o territorials, i/o elaborant una política de sostenibilitat on es detallen aspectes com la missió, la visió, els objectius generals, l'estructura organitzativa i/o l'estratègia institucional.
- **Establiment d'una estructura organitzativa** que doni suport al procés de sostenibilització, amb figures com el consell o comissió de sostenibilitat que inclogui representants dels col·lectius d'estudiants, docents, administratius i autoritats locals, o l'oficina de sostenibilitat, que proporcioni suport tècnic, dugui a terme tasques de coordinació i comuniqui bones pràctiques entre els grups d'interès. Per assegurar l'èxit del procés, aquesta estructura ha de tenir capacitat executiva i suport polític a tots els nivells, des del rectorat fins als responsables de centres i departaments.
- **Definició i implantació d'un pla d'acció** que faci possible l'assoliment dels objectius proposats. Per facilitar la incorporació de la sostenibilitat a l'activitat universitària es fixen objectius específics per a cada àrea d'activitat. Aquests objectius han de ser concrets, fàcilment comprensibles per als grups d'interès (tant de la institució com externs), mesurables i realistes. Com a pas previ a la definició del pla es du a terme una **diagnosi** del comportament ambiental de la institució, identificant i quantificant els principals impactes de l'activitat universitària, detectant els punts forts i les mancances, inventariant les bones pràctiques que ja s'hagin dut a terme i orientant sobre quins aspectes ha d'incidir el pla amb més intensitat.

Les **accions** que integren el pla busquen l'equilibri entre petits projectes, que si no es dissenyen adequadament, perden de vista la perspectiva global de la sostenibilitat, i projectes grans que, si no disposen de recursos abundants i d'una xarxa àmplia de suport i col·laboracions, assoliran uns resultats limitats.

- **Avaluació del procés** de sostenibilització mitjançant l'establiment d'**indicadors** que compreguin les tres dimensions del desenvolupament sostenible (ambiental, econòmic i social) i la **publicació dels resultats** assolits en informes de sostenibilitat que habitualment tenen periodicitat anual. Aquestes eines, a més de la funció avaluadora, són un mecanisme efectiu de seguiment i comunicació del procés.

La Universitat de Barcelona, que ja havia donat els primers passos en aquest procés, completa el camí en la integració del component ambiental en la seva activitat mitjançant l'aprovació d'aquest pla de sostenibilitat, un document viu i dinàmic que haurà d'evolucionar i millorar en funció dels resultats assolits durant la seva implantació.

20/12/2011